

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА СУДНОПЛАВНИХ КОМПАНІЙ В ПРОЦЕСІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

Іванцов Володимир Олександрович

аспірант,

Одеський національний морський університет

Науковий керівник: Копилова Ольга Володимирівна

кандидат економічних наук, доцент,

Одеський національний морський університет

Швидкий розвиток технологій відбувається одночасно з геополітичною та макроекономічною невизначеністю, що спонукає судноплавні компанії до впровадження інновацій не тільки в контексті енергетичної незалежності, а й для енергетичної, екологічної та фінансово-економічної безпеки (ФЕБ). Коливання цін на енергоносії, а також посилення нормативних вимог міжнародних організацій прискорюють перехід судноплавних компаній до альтернативних видів палива та інноваційних енергоефективних технологій. Це потребує розробки розширених правил, нових стандартів та рекомендацій, які б заохочували інновації, при цьому не створюючи загрози для фінансово-економічної безпеки компаній.

Сучасне бізнес-середовище в галузі судноплавства зазнає трансформаційних перетворень, які характеризуються змінами в розмірі та структурі попиту, новаціями в ланцюгах постачання, зростанням цін на енергоносії, необхідністю пристосування до кліматичних викликів, адаптації до стрімкого розвитку технологій та підходів до управління тощо. Напрямки розвитку судноплавних компаній можуть варіюватися – нарощення парку суден (стратегія експансії ринку), стратегія контролю і скорочення витрат, стратегія диверсифікації доходів, стратегія інноваційного розвитку (впровадження інноваційних рішень).

Враховуючи тенденції інноваційного розвитку судноплавних компаній та прогноз до 2030 року, актуальними будуть інновації в таких сферах діяльності судноплавства – електронна комерція, сталий розвиток, безпілотні транспортні засоби, роботизація, хмарні сховища даних, управління логістикою [1; 2].

Проте цілі та засоби інноваційного розвитку та фінансово-економічної безпеки нерідко протирічать один одному, особливо в короткостроковій перспективі. Так, фінансово-економічна безпека передбачає: мінімізацію ризиків, зменшення фінансових витрат, забезпечення стійкості фінансових показників, передбачуваність грошових потоків та уникнення загроз фінансовим інтересам компаній, ретельне управління боргом для забезпечення балансу між запозиченими

і власними ресурсами, відповідність нормативно-правовим вимогам та міжнародним стандартам, а також задоволення потреб акціонерів в отриманні прибутку і дивідендів.

Натомість інноваційному розвитку притаманні такі особливості: свідоме наражання компанії на ризик (неефективності інвестиційного проєкту, перехідного періоду, кібербезпеки тощо), необхідність збільшення витрат та залучення додаткового інвестування в інноваційні проєкти, непередбачуваність грошових потоків, проміжок часу для досягнення оптимальних значень фінансових показників, збільшення боргового навантаження, нехтування короткостроковими прибутками і дивідендами заради довгострокової вигоди.

Однак переваги від інтеграції фінансово-економічної безпеки в інноваційний розвиток компенсують можливі виклики та ризики – в довгостроковій перспективі це надає компанії можливість забезпечення конкурентних переваг, підвищення ефективності функціонування, задоволення зростаючих клієнтських потреб, мінімізацію непродуктивних витрат та, зрештою, забезпечення сталого розвитку за рахунок використання новітніх альтернативних джерел палива, електроенергії, пакування. Тому актуальним є питання узгодження заходів фінансово-економічної безпеки та стадій життєвого циклу інноваційних проєктів [3]. Розглянемо ключові стадії життєвого циклу, в які інтегровано етапи реалізації системного підходу у забезпеченні фінансово-економічної безпеки:

- виявлення фактичної проблеми, яку потрібно вирішити за допомогою інновації, розгляд ідей та рішень для реалізації інновації – дана стадія з боку фінансово-економічної безпеки супроводжується визначенням взаємозв'язку між інноваційним розвитком та рівнем фінансово-економічної безпеки, аналізом потенційних загроз фінансово-економічній безпеці перед затвердженням і впровадженням інноваційного проєкту;

- оцінка економічних переваг, операційного потенціалу, технічної, кадрової та фінансової спроможності реалізації інноваційного проєкту – даній стадії відповідає співставлення ризиків для ФЕБ та переваг від реалізації проєкту, розподіл функцій для забезпечення ФЕБ, визначення пріоритетних фінансових інтересів від реалізації інноваційного проєкту;

- розробка бізнес-плану інноваційного проєкту – супроводжується побудовою механізму забезпечення ФЕБ;

- розробка інноваційного продукту/послуги – відбувається визначення ключових індикаторів та засобів забезпечення фінансово-економічної безпеки;

- запуск інноваційного продукту/послуги – супроводжується аналізом впливу інноваційного продукту/послуги на ФЕБ

– оцінка економічної доцільності впровадженого інноваційного продукту/послуги, комерціалізація та масштабування – відбуваються паралельно з оцінкою ефективності системного підходу у забезпеченні ФЕБ;

– удосконалення інноваційного продукту/послуги – супроводжується коригуванням системного підходу в забезпеченні ФЕБ.

Таким чином, інтеграція фінансово-економічної безпеки в процес інноваційного розвитку судноплавних компаній дозволить враховувати потреби компаній та ринку в інноваціях, своєчасно вживати необхідні заходи з управління ризиками ФЕБ та не допустити настання кризових явищ для фінансової стабільності компанії.

Список використаних джерел:

1. Кушнір Л.В., Яковлева О.Б. Основні тенденції розвитку інноваційних технологій у транспортно-логістичній сфері. Економіка та суспільство. № 42. 2022. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-42-73>

2. Sustainable Development in Shipping and Ports. World Bank Group. URL: <https://www.worldbank.org/en/topic/transport/brief/sustainable-development-in-shipping-and-ports>

3. Копилова О., Іванцов В., Сорочан В. Ризики фінансування інновацій у логістичних компаніях. Економічний аналіз. 2023. Том 33. № 3. С. 266–275. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2023.03.266>